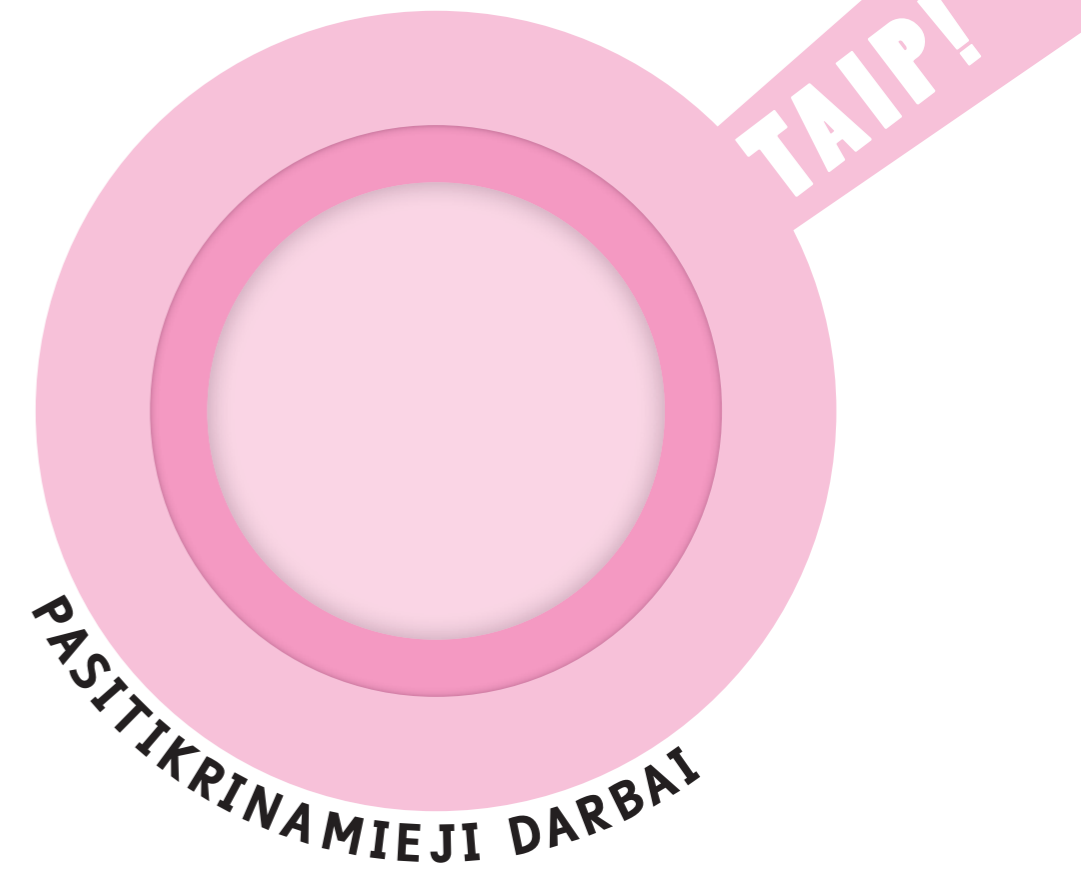

LIETUVIŲ KALBA

4 KLASEI

Vilma Dailidėnienė
Daiva Jakavonytė-Staškuvienė
Nomeda Kasperavičienė

KURIU ĮVAIRIUS SAKINIUS TEKSTO SUPRATIMAS

1. Perskaityk tekstą.

Selemonas Paltanavičius

Tolimuos keliuos

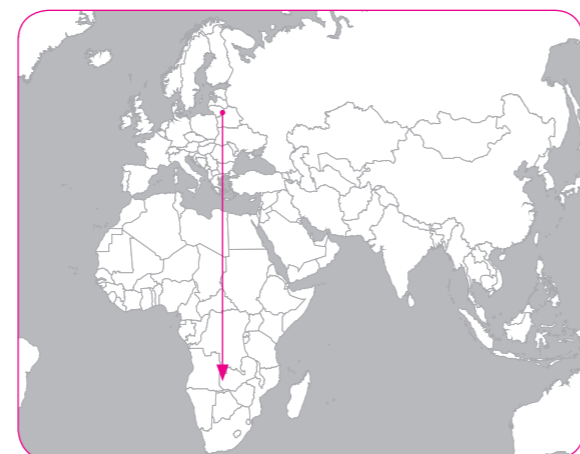
Keista, retai kam pasiseka pamatyti išskrendančius gandrų. Jų pulkai lekia tyliai, be to – aukštai, lengvai iškildami virš kalnų, viršijančių 2–3 kilometrus. <...> Tryliktame amžiuje buvo tikėta, kad gandrai per žiemą miega vandenyje. <...> Ir tik prieš gerus 300 metų buvo suprasta, kad gandrai išskrenda. Kur – to nežinojo ir neįsivaizdavo niekas. Tik praeitą šimtmetį bandyta paukščius ženklinti – prie kojų imta rišti pergamentus^ž su įrašais, po kaklais kabinti varpelius. Kad ir kaip keista, po žiemos pažymėtieji paukščiai sugrįždavo. Bet ir vėl – neaišku buvo, kur jie gyveno tą laiką. Pagaliau atkreiptas dėmesys į gandrų, kurie parsinešdavo jų kūną pervėrusias afrikietiškas strėles. Mokslininkai per 100 metų pastebėjo net 19 taip paženklintų gandrų. <...> Sužeisti ir strėlės svorio slegiami paukščiai nežuvo ir parnešė į gimtinę įrodymą, kad jie žiemoję Afrikos žemyne.

Viską išaiškinti padėjo praeitą šimtmetį išrasta naujovė – paukščių žiedavimas.

Iš Lietuvos gandrai skrenda į pietus arba pietryčius. Pirmiausia aplanko Baltarusijos pelkes, toliau plasnoja per Vengriją, Bulgariją, Rumuniją, Siriją, Egiptą, Etiopiją. Jų kelionės pabaiga – Vidurio ir Pietų Afrika. <...>

Iki žiemojimo vietų gandrai skrenda gerus du mėnesius. Jų kelias ilgas ir tolimas. Pakeliui būna visko – ir vėtrų, kurioms atsispirti jauniklių niekas nemokė, ir mirtį nešančių elektros stulpų. Įvairūs pavojai ir nelaimės iš jaunųjų išrenka mažiausiai pasiruošusius gyvenimui.

^ž *pergamentas* – tokia iš odos gaminama medžiaga

Atsakyk į klausimus ir atlik užduotis (remkis tekstu).

1.1. Kodėl retai kam pasiseka pamatyti išskrendančius gandrų? Parašyk dvi priežastis. 1 t.

1. _____
2. _____

1.2. Kodėl žmonės manė, kad gandrai per žiemą miega vandenyje? 1 t.

- _____
- _____

1.3. Kas rodo, kad žmonės nuo seno domėjosi gandrų gyvenimu? 1 t.

- _____
- _____

1.4. Ką padėjo išiaiškinti gandrų ženklimas – prie kojų pririštas pergamentas su įrašais arba po kaklu pakabintas varpelis? 1 t.

- _____
- _____

1.5. Sunumeruok iš eilės gandro kelią iš Lietuvos į žiemojimo vietą. 1 t.

	Egiptas
	Vengrija
	Rumunija
	Baltarusija
	Sirija
	Vidurio ir Pietų Afrika
1.	Lietuva
	Bulgarija
	Etiopija

2.8. Kaip pasakotojas pristato kelionę į Afriką? Sunumeruok įvykius iš eilės. 1 t.

	Paukščiai pakeliui daug sykių leidosi, pabaliuose gaudė žuvis.
	Gandrų pulkai nuskrido į Afriką.
1.	Visas gandrų pulkas vieną rytą ėmė sukti ratus ore.
	Prie jų pulko prisiglaudė kitų gandrų pulkų paukščiai.
	Gandrai pasileido skristi ton pusėn, iš kur vidudienį šviečia saulė.

2.9. Kada pasakotojas savo gyvenime jautė nerimą, o kada džiaugsmą? 2 t.

Paiškink.

Nerimą jautė, kai _____.

Džiaugsmą jautė, kai _____.

2.10. Kas nutiko, kai pasakotojas subrendo? 1 t.

- A. Norėjo nuskristi į Afriką.
- B. Norėjo pabaliuose gaudyti žuvį.
- C. Sutiko bendraamžius gandrų.
- D. Sutiko savo gandrėnę.

2.11. Perskaitei du tekstus. Kuo jie panašūs? 1 t.

Apmąstau ir įsivertinu kiekvieną atliktą teksto supratimo užduotį. Atsakymus žymiu .

Įsivertinimo kriterijai	Užduotys						
Radau tekste aiškiai pateiktą informaciją.	1.5.	1.7.	2.6.	2.7.	2.8.		
Taip							
Suklydau							
Padariau tiesiogines išvadas.	1.1.	1.4.	1.6.	2.1.	2.5.	2.10.	
Taip							
Suklydau							
Palyginau, apibūdinau, susiejau, paaiškinau teksto informaciją.	1.2.	1.3.	1.8.	2.2.	2.3.	2.4.	2.9.
Taip							
Suklydau							
Įvertinau teksto turinį ir kalbą.	1.9.	1.10.	2.11.				
Taip							
Suklydau							

Ar džiaugiuosi šio darbo rezultatu? TAIP NE

22–18 taškų	17–12 taškų	11–6 taškai	5–0 taškų
Tavo skaitomo teksto supratimo pasiekimai puikūs. Šauniai padirbėjai!	Tau sekasi gerai! Pagalvok, kaip galėtum pasiekti dar daugiau.	Atkreipk dėmesį į tai, ką būtina išmokti!	Tau reikia pagalbos!

Mokytojo, tėvų pagyrimai, pastebėjimai:

RAŠYMAS

1. Nuspalvink kreipinius. Įrašyk trūkstantus skyrybos ženklus. 2 t.

– Dėde arkly palaukit, – skuodė mažylis sunkiai alsuodamas.

– Ačiū tau kupranugariuk!

– Sveikas Dominykai kur eini?

2. Sudėk trūkstantus skyrybos ženklus. 2 t.

Nereikia man tų brangenybių, geriau užkaskime jas į smėlį, pasiūlė Dominykas.

Sutarta, apsidžiaugė kupranugariukas ir atsiklaupė, kad arkliui būtų lengviau nusegti kuprinę.

3. Pabrauk veiksmažodžių bendratis. Sutartiniu ženklu pažymėk priesagas. 2 t.

Nešti, stovi, bėga, kalti, bėgame, žiūrime, statote, eina, lekiame, grįžtu, grįžti, neriame, rėkti, žiūri, kalbate, dainuojame, groja, šokti, dygsta, bėgiojate, keliaujame, klajoju, šokuoja, šelsta, šerti, merkiasi, miega, siūti, kilti.

4. Išasmenuok lentelėje pateikiamus esamojo ir būtojo kartinio laiko veiksmažodžius. 5 t.

Esamasis laikas		Būtasis kartinis laikas	
Vienaskaita		Vienaskaita	
Aš (I asm.)	laukiu, dėlioju	Aš (I asm.)	laukiau, dėliojau
Tu (II asm.)		Tu (II asm.)	
Jis, ji (III asm.)		Jis, ji (III asm.)	

Daugiskaita		Daugiskaita	
Mes (I asm.)		Mes (I asm.)	
Jūs (II asm.)		Jūs (II asm.)	
Jie, jos (III asm.)		Jie, jos (III asm.)	

5. Esamojo laiko veiksmažodžiams parašyk po prieveiksmį. Sutartiniu ženklu pažymėk jų priesagas. 2 t.

joja –	sėdi –
kyla –	žiūri –

6. Taisyklingai parašyk būtojo kartinio laiko vienaskaitos II asmens veiksmažodžius. 3 t.

Būt. k. l. III asm. ką veikė?	Būt. k. l. vns. II asm. ką veikei?	Būt. k. l. III asm. ką veikė?	Būt. k. l. vns. II asm. ką veikei?
miegojo		gyrė	
plepėjo		kėlė	
stebėjo		lėkė	

7. Perskaityk tekstą. Veiksmažodžių bendratis pakeisk esamojo laiko veiksmažodžiais. Veiksmažodžius parašyk. 4 t.

(Atsigręžti) Atsigręžia arklys Dominykas ir (pamatyti) _____ mažą kupranugariuką. Kupranugariukas arklio (prašyti) _____ palaukti. Kuprinė nugarą (spausti) _____. Arklys (padėti) _____ kupranugariukui. Jis (nuimti) _____ kuprinę ir ją (užkasti) _____ smėlyje. Kupranugariukas (apsidžiaugti) _____ ir (padėkoti) _____ arkliui.

Apmąstau ir įsivertinu kiekvieną atliktą rašymo užduotį. Atsakymus žymiu .

Įsivertinimo kriterijai	Užduotis	Taip	Suklydau
Ar atpažinau ir išskyriau kreipinius sakinyje?	1.		
Ar dialoge sudėjau tinkamus skyrybos ženklus?	2.		
Ar atpažinau veiksmažodžių bendratis ir teisingai pažymėjau jų priesagas?	3.		
Ar taisyklingai išasmenavau esamojo ir būtojo kartinio laiko veiksmažodžius?	4.		
Ar taisyklingai parašiau tinkamus veiksmažodžiamsrieveiksmius?	5.		
Ar taisyklingai parašiau būtojo kartinio laiko vienaskaitos II asmens veiksmažodžius?	6.		
Ar taisyklingai sakiniuose veiksmažodžių bendratis pakeičiau esamojo laiko veiksmažodžiais?	7.		

Ar džiaugiuosi šio darbo rezultatu?

TAIP NE

20–18 taškų	17–12 taškų	11–7 taškai	6–0 taškų
Tavo rašymo pasiekimai puikūs. Šauniai padirbėta!	Tau sekasi gerai! Pagalvok, kaip galėtum pasiekti dar daugiau.	Atkreipk dėmesį į tai, ką būtina išmokti!	Tau reikia pagalbos!

Mokytojo, tėvų pagyrimai, pastebėjimai:
